

PM

| | | |
|--|--------------------------------|------------------------------|
| UPPDRAG Detaljplan Hökåsen - Groddjursinventering | UPPDRAGSLEDARE Daniel Tooke | DATUM 2021-06-04 |
| UPPDRAGSNUMMER 30027121 | UPPRÄTTAD AV Daniel Tooke | GRANSKAD AV Anders Selmer |



Karta: Daniel Tooke

Innehållsförteckning

| | |
|---|---|
| Innehållsförteckning | 2 |
| 1 Introduktion..... | 3 |
| 1.1 Bakgrund och syfte..... | 3 |
| 1.2 Utredningsområdet..... | 3 |
| 1.3 Groddjurens skydd..... | 3 |
| 2 Metodik..... | 5 |
| 2.1 Metodval | 5 |
| 2.2 Tidpunkt och ansvarig personal..... | 5 |
| 2.3 Informationskällor | 5 |
| 2.4 GIS och fältdatainsamling | 5 |
| 2.5 Möjliga felkällor | 6 |
| 3 Resultat | 6 |
| 3.1 Resultat av förstudien | 6 |
| 3.2 Beskrivning av den inventerade lokalen..... | 8 |
| 3.3 Resultat av fältstudien | 9 |
| 4 Samlad bedömning | 9 |

1 Introduktion

1.1 Bakgrund och syfte

Öster Fastigheter AB arbetar med en förstudie inför en detaljplan för bostäder och skola i ett avgränsat område beläget i Hökåsen, Västmanland. Som underlag till förstudien har Öster Fastigheter och Västerås Stad lämnat önskemål på en inventering av reproduktionslokaler för groddjur inom gränserna för utredningsområdet.

1.2 Utredningsområdet

Utredningsområdet är beläget i Hökåsen, ett samhälle som ligger i Västerås kommun i Västmanland. Hökåsen ligger cirka 8 kilometer nordöst om Västerås stad, se figur 1. Utredningsområdet är ett cirka 20 hektar stort skogsområde varvat med öppnare marker, och är beläget i nordöstra delen av Hökåsen. Utredningsområdet gränsar i norr och söder till andra skogsområden, i öst till öppen åkermark och i väst till bostadsområden med villor.

1.3 Groddjurens skydd

Alla groddjur i Sverige är skyddade via fridlysning enligt 6 § av Artskyddsförordningen (2007:845). Detta skydd innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar av den fridlysta arten. Utöver det är det även förbjudet att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Detta förbud gäller samtliga levnadsstadier hos groddjuren.

Det finns även ytterligare skydd för enstaka groddjursarter där förbud gäller mot att avsiktligt eller oavsiktligt störa djuren, särskilt under djurens parrings-, uppväxt-, övervintrings- och flyttperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Inför genomförandet av projekt som riskerar att inverka på groddjur i någon av dessa bemärkelser krävs en ansökan om dispens från artskyddet enligt 15 § av Artskyddsförordningen. Denna ansökan om dispens skickas till länsstyrelsen.



Figur 1: Karta över utredningsområdets lokalisering i Hökåsen, cirka 8 kilometer nordöst om Västerås centrum.

4 (9)

PM
2021-06-04

2 Metodik

2.1 Metodval

Inventeringen består av en förstudie och en fältstudie. Under förstudien undersöktes inventeringsområdet och det omkringliggande landskapet med avseende på potentiella reproduktionslokaler för groddjur, tidigare observerade fynd och kunskap om groddjur. En sedan tidigare känd lokal för större vattensalamander (*Triturus cristatus*) och/eller mindre vattensalamander (*Lissotriton vulgaris*) finns inom utredningsområdet. Under fältstudien besöktes denna kända lokal och andra lokaler som eventuellt tillkommit under förstudien. Vid besöken undersöktes lokalerna avseende förekomst av lekande groddjur, yngel och rom. Huruvida de aktuella lokalerna utgör en lämplig levnadsmiljö för groddjur bedömdes också.

För inventering av den sedan tidigare kända lokalen som misstänktes hysa större och/eller mindre vattensalamander tillämpades inventeringsmetodiken beskriven i *Inventering och övervakning av större vattensalamander*, utgiven av Naturvårdsverket under 2005. Detta innebar nattlig inventering av salamandrar under lekperioden april-juni i vattenhabitat, då arten är mycket svårinventerad när den befinner sig i sitt terrestra habitat under resten av året.

Lokalerna inventerades vid tre tillfällen för att med säkerhet kunna fastställa eller avfärda om groddjur fanns i en lokal.

2.2 Tidpunkt och ansvarig personal

För förstudien, fältstudien och rapport ansvarade Daniel Tooke vid Sweco Sverige AB. För interngranskning av rapporten vid Sweco Sverige AB ansvarade Anders Selmer.

Fältstudien ägde rum nattetid vid tre tillfällen under våren 2021. Dessa tre tillfällen var 4/5, 18/5 och 25/5.

2.3 Informationskällor

Under förstudien har även information om tidigare registrerade fynd av groddjur eftersökts i webbtjänsten Artportalen. Utöver detta har information och kunskap om groddjur i området mottagits från miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Västerås. Som grund för inventeringsmetodik användes *Inventering och övervakning av större vattensalamander*, utgiven av Naturvårdsverket under 2005.

2.4 GIS och fältdatansamling

För datansamling i fält användes mobiltelefon och läsplatta med applikationen Collector för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan fyra och tolv meter. Efter datansamling i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i ArcMap 10.7.

GIS-data i form av shapefiler över samtliga fynd upprättades.

2.5 Möjliga felkällor

Inventering av groddjur vid lek är mycket tids- och väderberoende. Groddjurens fortplantningsperiod styrs av temperaturen under april och maj, och det kan därför krävas upprepade besök och gynnsamma väderförhållanden för att bekräfta om en lokal utgör ett fortplantningsområde. April och början av Maj under 2021 var ovanligt kalla, med nattliga temperaturer som ofta understeg 0°C. Detta kan ha bidragit till att skjuta upp groddjurens aktivitet under våren, vilket gör det svårare att påvisa förekomst under fältstudien.

3 Resultat

3.1 Resultat av förstudien

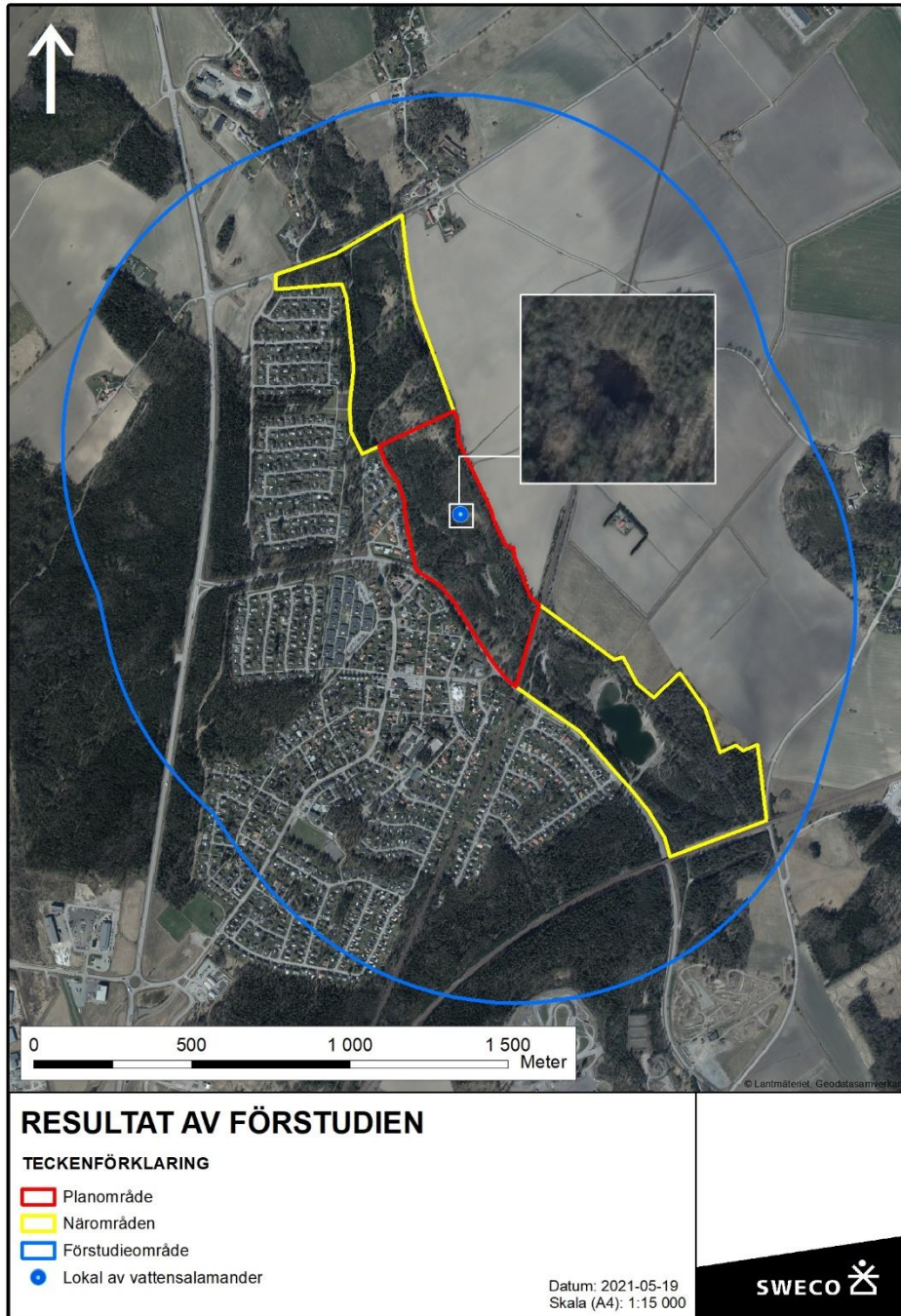
Ett förstudieområde bestående av utredningsområdet med ett buffertområde på 1 kilometer (Figur 2) undersöktes med avseende på tidigare inrapporterade fynd av groddjur i onlinetjänsten Artportalen. Under tidsperioden 2000 - 2021 finns inga inrapporterade fynd av groddjur registrerade inom detta förstudieområde.

Enligt uppgifter från miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Västerås finns som tidigare nämnts en tidigare känd lokal för vattensalamander inom utredningsområdet.

Utredningsområdet med tillhörande närområde åt nord och syd undersöktes även via studie av ortofoton och kartmaterial efter potentiella lokaler att besöka under inventeringens fältstudie. Inga lokaler förutom den sedan tidigare kända lokalen av vattensalamander identifierades.

I det södra närområdet finns ett vattenfyllt grustag som idag används som badplats och rekreationsområde. Detta bedöms dock inte som en lämplig reproduktionslokal för groddjur i och med sitt större djup, öppna belägenhet, låga pH och avsaknad av vattenväxtlighet.

Resultatet av fältstudien dikterade att enbart den sedan tidigare kända lokalen av vattensalamander besöktes under fältstudien.



Figur 2: Karta över förstudieområdet, utredningsområdet, närområden och den sedan tidigare kända lokalen för vattensalamander.

3.2 Beskrivning av den inventerade lokalen

Den inventerade lokalen ligger i en sänka vid foten av ett par kullar och förhöjningar i landskapet. Lokalen består av en bred vattenspegel som omges av blandskog (Figur 3). Flertalet sälgar växer tätt intill vattnet, och i utkanterna finns sumpskogsområden där träden växer mellan mindre vattenpölar. Vattenspegeln i sig är inte påtagligt djup, och hyser rikligt med vattenvegetation. Vattnet är relativt klart, och botten är tydligt synlig intill strandkanten. Lokalen hyser ett rikt insektsliv, och flertalet vattenkrävande insekter så som skräddare, virvelbaggar dykarbaggar och nattsländelarver observerades.



Figur 3: Bild av den inventerade lokalen vid skymning.

3.3 Resultat av fältstudien

Tre fältbesök gjordes till den sedan tidigare kända lokalen för vattensalamander inom utredningsområdet under maj, 2021.

Under besöket den 4/5 registrerades inga fynd av groddjur i den inventerade lokalen. Temperaturen var 2,6 °C, och vädret var stilla och molnigt.

Under besöket den 18/5 registrerades fyra honor av större vattensalamander, och tre hanar av mindre vattensalamander. Även en snok (*Natrix natrix*) registrerades i lokalen. Temperaturen var 12,6 °C, och vädret var stilla och molnigt.

Under besöket den 25/5 registrerades en hane av större vattensalamander, samt en vanlig padda (*Bufo bufo*). Ytterligare en snok påträffades också. Temperaturen var 12,3 °C, och vädret var stilla och molnigt med visst duggregn.

Den inventerade lokalen bedöms utgöra ett utmärkt habitat för groddjur. En bred men inte påtagligt djup vattenspegel med rikligt med vattenväxter och omgiven av tät vegetation och träd bidrar alla till en mycket lämplig och skyddad miljö. Det rika insektslivet bidrar även till en god födosituation för groddjur. För att lokalen även fortsatt ska vara utmärkt för groddjur behöver vegetationen runt dammen hållas efter för att inte skugga vattenspegeln och därmed sänka vattentemperaturen. Röjning av träd och sly, framförallt söder om vattenspegeln, bör ske med några års mellanrum.

4 Samlad bedömning

Den inventerade lokalen har bekräftad förekomst av större vattensalamander, mindre vattensalamander, vanlig padda och snok. Alla dessa fyra arter är fridlysta enligt 6 § av Artskyddsförordningen.

Större vattensalamander omfattas även av det utökade skyddet mot att avsiktligt eller oavsiktligt störa djuren, särskilt under djurens parnings-, uppväxt-, övervintrings- och flyttningsperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Det är därför stadgat i lag att lokalen och dess närmaste omgivning skall skyddas i samband med genomförandet av projektet. Detta skydd inkluderar att lokalen inte får påverkas eller skadas direkt, men även att markens vattenförhållanden inte får påverkas på ett sådant sätt att det riskerar att indirekt inverka på lokalens vattenförhållanden eller vattentillförsel. Slutligen får inte heller utsläpp av främmande ämnen eller substanser ske i lokalen. Groddjur har hud som är extremt genomtränglig för substanser och kan mycket lätt ta skada eller dö av att det finns främmande ämnen i deras levnadsmiljö.

Utöver detta bör det även beaktas att lokalen och dess närområde utgör ett värdefullt våtmarksområde med ett rikt insektsliv. Det bedöms även som troligt att lokalen kan utgöra en levnadsmiljö för fler arter av groddjur än de som registrerades under fältstudien.

För åtgärder som riskerar att inverka på lokalen krävs av dessa anledningar att en ansökan om dispens från artskyddet enligt 15 § av Artskyddsförordningen skickas till Länsstyrelsen.